

KMETSKE LIST

Številka 32

Ljubljana dne 9. avgusta 1939

Leto XXI

Kaj je z našo zemljo?

Zadnje čase pravilno naglašajo razni listi, kako veliko je pri nas pomanjkanje zemlje. Saj je pri nas 33% posestev, ki nimajo niti dva hektarja plodne zemlje in torej nikakor ne morejo preživljati kmetijske družine.

Kdo ima zemljo?

Spričo tega se ponovno vsiljuje vprašanje, v čigavih rokah je naša zemlja, da je kmet nima.

Na to vprašanje nam nepristransko odgovarja pokojni A. Prepeluh v svoji knjigi »Agrarna reforma«, iz katere posnemamo nekaj suhih številčnih podatkov. Med veleposestev so tam naštetja tudi tale:

Kralj. banska uprava ima (v hektarih) 476'8411 zemlje; Ljubljanska škofija 12071'6310; Ljudska posojilnica 227'6622; Magdalenski samostan, Studenice, 409'8621; Minoritski samostan, Ptuj, 401'1116; Nemški viteški red, Vel. Nedelja, 1218'8787; Benediktinski samostan, Admont, 497'3533; Cistercijski samostan 241'7100; Kartuzijanski samostan 1360'0708; Samostan sv. Lambrehta 185'7514; Samostan sv. Pavla 378'0992; Trapisti 384'6454; Štajerska hranilnica, Podlesnik, 221'1656; Verski zaklad, Kostanjevica, 1900'1936; Viteška komenda križevniškega reda, Reberca, 461'9591; Žup. nadarb., Stari grad, 374'7101 in Verski zaklad, Jelovca, Pokluka, 241000 hektarov zemlje.

Reforma?

Že iz teh suhih podatkov je razvidno, kako nujno bi bila pri nas potrebna resnična agrarna reforma, ki bi morala biti osnovana in izvedena res v socialnem duhu in zado-

stili vsaj glavnim potrebam siromašnega kmetijskega življa.

Ako »Slovenski gospodar« ugotavlja, da »agrarna reforma, ki se je izvedla, ni dosegla zaželenega uspeha. Nekateri agrarni interesi, ki bi bili zemlje res potrebni, zemlje niso dobili ali pa so jo dobili tako malo, da niso nič na boljšem kot so bili prej, ko mogoče zemlje sploh imeli niso.« — mu to z obema rokama podpišemo in potrdimo. Seveda pa s tem ni kmetu prav nič pomagano. Saj on sam ve, da zemlje nima, oziroma je ima premalo. Vprašanje je drugo: Kje in kako bi jo dobil.

Okrog tega vprašanja se zbira jedro vsake agrarne reforme. Pri tem jedru pa se misli in pota križajo.

Skromno vprašanje

Ako je v Sloveniji zadnja agrarna reforma zadela 67 veleposestev, jih je vendar lepo število ostalo neprizadetih. Zakaj? Cemu? Po čigavi zaslugi in na čigav pritisk je toliko in toliko veleposestev ostalo kljub agrarni reformi nedotaknjenih?

To so vprašanja, ki zanimajo siromašne kmetijske množice širom Slovenije.

Upamo in pričakujemo, da bo ta ali oni list, ki zna tako lepo ginljivo pisati o pomanjkanju zemlje, na vsa ta vprašanja tudi stvarno, tehtno in nepristransko odgovoril.

Kmetijski ljudje, zlasti agrarni interesi, tisti, ki so že kaj dobili, in tisti, ki so pri zadnji agrarni reformi ostali praznih rok, mu bodo za pojasnila in podatke brez dvoma toplo hvaležni. Saj smo Slovenci povsod znani kot skromni in z malim zadovoljni ljudje.

Gosposko in hlapčevsko

Že v zadnji številki »Kmetijskega lista« smo poudarili, da je vsako pošteno delo častno. Ta trditve se v vsem svojem obsegu tudi strinja z nauki in duhom krščanstva. Saj ni bil nihče drugi kakor Kristus sam tisti, ki je z besedo in vzgledom priznaval in učil spoštovati delo. Iz tega nauka je izšlo novo pojmovanje življenja, ki je preobrazilo svet in človeško družbo.

Kljub temu se še vedno najdejo ljudje, ki delo omalovažujejo s tem, da nekatero delo, zlasti kmetijsko delo, imenujejo hlapčevsko. Naravno sledi iz tega, da mora obstojati še neko drugo delo, ki ni hlapčevsko, ampak gosposko.

Kam tako pojmovanje vodi, nazorno kažejo primeri! Nihče ne očita hlapčevskega značaja delu, ki bi ga bolj upravičeno imenovali — nedelo! Tako delo pa ni hlapčevsko, ampak — gosposko?! Špekulacija na borzi, ki se vrši v petek in svetek, kjer kapitalist špekulira in se oderuško igra z delom trpečih množic.

Gosposko je menda tudi »delo« veleposestnika, ki razkošno in nesmiselno trati zaslužek svojih robotov, modernih sužnjev, delavcev, dularjev, najemnikov in bajtarjev. Ti mu s »hlap-

čevskim« delom prigarajo toliko, da on lahko brez dela razkošno živi. Gospod lahko razmeta va denar na debelo po raznih barih, varietetih in zabaviščih, po letoviščih in zdraviliščih, si plačuje ljubice in najema prilježnice ter sploh razmišlja, kako bi zlasti ob nedeljah in praznikih gosposko zapravljal, kar so mu žuljave roke podložnih čez teden, pa teden za tednom in leto za letom v znoju in trpljenju ter ob pomanjkanju najnujnejših življenjskih potrebščin mukoma prigarale.

Kmetije, javnost, vsa poštena javnost, tebe vprašamo:

Kje je tu merilo za presojo dela? Kakšno vrednost ima pravkar opisano »delo« in s kakšno pravico potem nekateri ljudje kmetijsko delo imenujejo hlapčevsko?

Ali čutite vso strašno nizkotnost takega pojmovanja?

Izmogavanje, izkoriščanje, vlačuganje, prešuštvo, vse najnižje in najgrše javljanje človeških nizkih nagonov in strasti, to je »delo«, tako delo, ki ne onečašča niti nedelje niti praznika!

Na drugi strani pa — kmetijsko delo!

Sin božji — tako nam pove sveto pismo — je vzel pri zadnji večerji kruh v svoje roke, ga razlomil in dal svojim kot svoje telo. In je vzel vino ter ga jim dal kot svojo kri.

Največji misterij krščanstva je to. Vprašamo pa:

Kdo prideluje kruh in vino, če ne — kmet? Vidite, vera nas uči, da pod podobo kruha in vina Bog osebno biva med nami, nespametni ljudje pa trdijo, da je delo, kmetijsko delo, ki nam ustvarja kruh in vino, — hlapčevsko delo!

Ali zdaj čutite to strašno zmoto? Ne, kmetije nismo in nečemo biti hlapci, ampak smo stebri, na katerih sloni svet. In naša naloga je, priboriti tem stebrom položaj in pravice, ki jim jih daj narava in jih je potrdil sam Bog.

Kdo nam je te pravice vzel?

Kmetije, o tem razmišljajmo vsi in se ravnajmo tako kakor nam narekuje zdrava pamet in naša dolžnost!

Med Italijo in Jugoslavijo

je bil pravkar sklenjen nov trgovinski sporazum. Na podlagi tega se poveča medsebojna izmenjava blaga za 50 odstotkov na osnovi lanskoletnih kontingentov. Glede na prijateljske odnose med obema državama in spremenjene prilike v Srednji Evropi bo dana Jugoslaviji možnost, da poveča svoj izvoz v Italijo, zlasti svoj izvoz lesa, žita in živine, pa tudi drugih kmetijskih pridelkov. V svrhu poglobitve gospodarskega sodelovanja je bilo sklenjeno, da se osnujejo v Rimu in Beogradu posebne trgovinske zbornice, ki bodo skrbele za to, da se bolje organizira medsebojna gospodarska poročevalska služba in pospeši izmenjava blaga.

Vprašanje koroških Slovencev

Ob priliki izmenjave južnotirolskih Nemcev so se razširile govorice, da bodo tudi koroški Slovenci izmenjani za jugoslovanske Nemce.

Z ozirom na te govorice je nedavno »Koroški Slovenec« prinesel zanimiv poziv, kjer pravi:

Po deželi krožijo vesti, ki vzbujajo med ljudstvom razburjanje in nemir. Nepoklicani trdijo, da bodo Slovenci, ki so se pri zadnjem ljudskem štetju priznali k slovenski narodni družini, prisilno izseljeni in zamenjani z Nemci iz Jugoslavije, da bodo narodno-zavednim Slovincem odvzete socialne ugodnosti državnega zakona, kot podpore novoporočencem, doklade za otroke itd.

Slovenska prosvetna zveza opozarja, da po državnem zakonu in po izjavah odločujočih oblasti nihče ne sme zaradi slovenske narodne zavednosti trpeti niti najmanjše škode stvarnega in osebnega značaja. Osebe, ki razširjajo take vznemirljive vesti, naj takoj naznanijo orožništvu. Tudi Slovenska prosvetna zveza bo razburljive izjave, ki motijo javni red in mir, takoj naznanila državnemu policiji.

Tako bo torej ostalo pri starem in ohrani naš živelj še naprej svoja zgodovinska tla.

Kmetijski praznik na Krškem polju

Preteklo nedeljo se je vršil tradicionalni kmetijski praznik na zgodovinskem Krškem polju.

Prva leta je obiskal naš kmetijski praznik tudi voditelj hrvatskega naroda pok. St. Radić in se je vršilo na tem polju pobratimstvo slovenskega in hrvatskega kmeta.

Krško je bilo tedaj vse v zastavah. Številni okrašeni kmetijski vozovi so predstavljali življenje in delo ondotnega kmetijskega naroda in v dolgi povorki od Krškega do Leskovca se je narod v desetstisočih zgrinjal na zborovalni prostor. Na zaključku vseh prireditev so se vršile redno konjske dirke, sestavljene največ iz dirk kmetijskih konj.

Zadnja leta so odpadle razne točke kmetijskega praznika in je ostalo le še pri samih konjskih dirkah. V nedeljo ni bilo ne zastav, ne okrašenih voz in ne povorke. Odpadlo je tudi kmetijsko zborovanje. Kljub temu je prišlo na Krško polje nad 20.000 naroda iz vseh krajev Slovenije, da tiho proslavi spomin na kmetijski punt in mučeniško smrt Matije Gubca in tisočev mrtvih kmetov v borbi za svobodo in pravico.

Na Krškem polju smo videli tov. senatorja Ivana Puelja, ki se je razgovarjal z našimi stariimi kmetijskimi borci in predstavniki mladega kmetijskega rodu iz Zveze kmetijskih fantov in deklet.

Na Krško polje je prišel tudi predsednik

imenovane Zveze, tov. Ivan Kronovšek, dolgoletni predsednik Konjerejskega društva za Slovenijo, tov. Franc Zupančič, bivša poslanca Milan Mravlje in inž. Franc Zupančič ter mnogo drugih vidnejših pristašev kmetijskega pokreta.

Razporeženje na Krškem polju je bilo kljub opustitvi vseh svečanostnih priprav prav dobro. Dirke so potekle v najlepšem redu, zlasti pa je občinstvo z zanimanjem spremljalo dirke kmetijskih konj. Rezultate objavimo v prihodnji številki.

■ **Ogromnega kita** so ulovili švedski ribiči. Med lovom je orjak s svojim repom prekučil čoln, v katerem je bilo pet mornarjev in le s težavo so jih rešili. Kit je meril v dolžino nad 20 metrov, tehtal je 8000 kg in je dal 3000 kg mesa, najboljše hrane za srebrne lisice, 2500 kg slanine in 4000 litrov olja. Razen tega je dal 600 kosov ribje kosti, med katerimi so nekateri merili v dolžino pet metrov.

■ **Beg iz Mandžurije.** Iz mandžurskih mest beže v velikem številu Japonci in Kitajci, boječ se napadov ruskih bombnikov. Ob mongolski meji se vrše velike priprave za spopad med Rusi in Japonci. Iz Srednje Kitajske so Japonci umaknili svoje najboljše divizije in jih poslali na rusko-mongolsko mejo.

Na drugi strani pa prinaša »Delavska Pravica« tale citat iz sv. pisma.

»Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci, ki čistite čašo in skledo od zunaj, znotraj pa sta polni ropa in neizmernosti. (Mt. 23, 25. vrsta.)«

Moč ruske vojske

Rusija razpolaga z armado dveh milijonov dobro izvežbanih vojakov, od katerih je treba odbiti približno pol milijona vojakov, nekaj tisoč tankov in letal za potrebe Daljnega vzhoda. Po neuradnih podatkih, ki jih imajo francoski strokovnjaki na razpolago, znaša ruska zapadna armada precej nad milijon dobro izvežbanih mož, k čemur pa je treba prišteti še najmanj okoli 9 milijonov dobro izvežbanih rezervistov. Celokupne vojaške rezerve se dajo oceniti na najmanj 15 milijonov mož, ki bi jih bilo mogoče v kratkem porabiti, dočim bi za nadaljnjih 7 do 8 milijonov rekrutov bile potrebne še vežbe.

Poleg redne vojske je treba upoštevati tudi prostovoljne formacije. Rekruti stopajo namreč v redno vojsko šele potem, ko so odslužili dveletni prostovoljni rok v na pol vojaških organizacijah. V poštev prihaja nadalje tudi civilno letalstvo. V Rusiji je trenutno 113 letalskih šol z okoli 700 šolskimi letali.

Zdravniki na Češkem

Razmere v zdravniškem poklicu na Češkem in Moravskem so se v zadnjem času obupno poslabšale in sicer največ z dotokom zdravnikov s Sudetskega in Slovaške, dalje zaradi odpusta 900 zdravnikov iz razpuščene češke vojske in pa zaradi pretiranega števila medicincev na čeških univerzah. Na Češkem in Moravskem je danes okoli 5800 praktičnih zdravnikov. Vsako leto se izprazni okrog 150 zdravniških mest, medicinske fakultete pa producirajo na leto po 400 ali celo še nekaj več novih mladih zdravnikov. Nadprodukcija zdravnikov se opaža tako v mestih, kakor na deželi. V mestih za to honorar za zdravniške intervencije ni prav nič višji od plače kvalificiranega delavca. Mnogo preveč je tudi že specialistov kirurgov, internistov in ginekologov, pomanjkanje specialistov pa se čuti še vedno v zdravni. kadru za boleznimi oči, ušes, zob in pa za otroške bolezni. Da se prepreči proletariziranje zdravnikov, se bo na univerzah uvedel v medicini »numerus clausus«, ker je doka-

zано, da je padlo od leta 1933. do lani število prebivalcev na vsakega zdravnika od 1600 na le 1000.

Nov mirovni načrt

Čeprav vojna še ni dejansko izbruhnila, že ugibljejo listi o novi mirovni konferenci, oziroma delitvi Evrope na njej.

Kakor poroča neki dunajski list, bi po angleškem načrtu nova mirovna konferenca takole delila:

Helgoland bi dali Angliji, Prekop cesarja Viljema bi bil nevtraliziran in pod upravo mednarodne policije. Bavarska in večina Avstrije bi se združili v novo katoliško državo, ki bi bila monarhija, Češkoslovaška bi se obnovila v prejšnjem obsegu in s še nekaterimi korekturami, Klajpeda bi se vrnila Litvi, Poljska bi pa dobila Vzhodno Prusijo, Gdansk, nemško Pomorjansko do Kolberga in Gornjo Šlezijo. Meja Francije bi se pomaknila do Rena.

Koliko je za temi ugibanji resnice, je težko reči, značilna pa so za današnje razporeženje v svetu.

Kmetijski fantje v kmetijske šole!

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1939. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši I. tečaj zimske šole. Letos se torej sprejemajo učenci v letno in zimsko šolo.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za din 10 je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l.

Prošnji je priložiti:

1. Krstni list.
2. Domovnico.
3. Zadnje šolsko spričevalo.
4. Spričevalo o nravnosti o onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole.
5. Izjavo staršev odnosno varuha (banovinski kolek za 4 din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja (šolnino). Zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega razloga predčasno zapustil zavod.
6. Tisti, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo (podpora) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za 4 din) staršev ali varuha, da bo njih sin odnosno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev.
7. Uradno potrdilo občine:

1. Koliko je posestvo veliko (v ha).
2. Kolikšen je predpis direktnih davkov.
3. Število družine, posebej koliko je še nepreskrbljenih, ter event. druge družinske razmere.
4. Koliko redijo konj, goveje živine, prašičev?

Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina znaša od 300 din do 75 din po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno vnaprej. Prosilci za banovinsko nižano mesto morajo priložiti pod 6. navedeno obvezno izjavo in pod 7. navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Kaj pravijo?

»Delavska politika« naglašaja:

»Da ponovimo: nobenega stvarnega in formalnega razloga ni za ukinitve današnjega svobodnega delavskega gibanja in da bi se zamejnale s prisilnimi organizacijami, ker bi od tega delavstvo ne imelo nobene koristi, marveč samo škodo. Zato ponovno poudarjamo, da se mora delavskim organizacijam pustiti popolna svoboda delovanja in razvoja, da bodo mogle uspešno nuditi zaščito svojim članom!«

»Trgovski list« posveča poseben članek našim splavarjem, ki jih je nedavno zadela huda krivica. Imenovani list med drugim poroča:

»Neka delavska organizacija v Beogradu je dobila pravico, da smejo edino le člani te organizacije razkladati splave, ki pridejo v Beograd. Za razkladanje splavov pa se mora plačati tem delavcem pristojbina 7 din za m³ lesa oziroma 10 din, če se les tudi opere. Pri enem splavu znašajo torej novi razkladalni stroški 80 do 150 din, to je polovico zaslužka, ki ga ima od prodaje splava njegov lastnik.

Dosedaj so razkladali splave splavarji sami ter prejeli za to delo tudi posebno odškodnino, ki je bila najvažnejši del njihovega zaslužka. Leta in leta so opravljali splavarji to delo in opravljali so ga dobro in vestno, da nikoli ni bilo nobenih pritožb in da so bili zadovoljni lastniki splavov, kupci lesa in tudi splavarji sami. Prav nobenega razloga torej ni bilo, da se kdo meša v to delo splavarjev. Vendar pa se je to zgodilo, in sicer samo iz razloga, da se neki negovani delavski organizaciji poveča njena privlačnost. Po vseh izkušnjah, ki jih je dalo politično življenje v obilici, se samo čudimo, da nekateri še niso spoznali, da od zgoraj negovane delavske organizacije nimajo tal med delavstvom. Vsi takšni privilegiji prav nič ne pomagajo, še zlasti pa ne, kadar pomenijo tako težko krivico najbolj bednim delavcem.«

»Delavska pravica« piše o kongresu Kristusa Kralja tole:

»Idea kongresa Kristusa Kralja postane življenje šele v delavnih plasteh naroda. Tu je življenje, tu je borba za prenos velike ideje iz besed v dejanja. V vrstah delovnega človeka ni Kristus Kralj nobena poslovna zadeva, noben izraz hinavščine, ampak prava, resnična, iskrena borba za Njegova načela v človeški družbi.«

Doma in drugod

Ni. Vel. kralj Peter II.

je obiskal pretekli četrtek Ljubljano. Z Bleda se je odpeljal v avtomobilu v Kamniško Bistrico, odtod pa v Ljubljano. Mladi kralj je sam šofiral. Spremljali so ga njegovi sošolci.

V Ljubljani se je povzpел na grajski stolp

Peter Živković

predsednik Jugoslov. nacionalne stranke, se je pripeljal koncem preteklega tedna v Rogaško Slatino, kjer ostane nekaj dni na oddihu. Predsednika so obiskali nekateri člani banovinskega odbora stranke iz Slovenije.

Izključevanje iz JRZ

V Banji Luki se je ustanovil nov banovinski odbor JRZ za Vrbasko banovino. Na prvi seji je izključil več narodnih poslancev, ki so podpisali znano interpelacijo dr. Milana Stojadinovića glede politike sedanje vlade.

Tudi v Splitu so morali osnovati nov banovinski odbor JRZ, ker so imeli v prejšnjem odboru večino pristaši dr. Milana Stojadinovića. Slično prizadevanje se vrši pri zagrebškem banovinskem odboru. Pristaše bivšega predsednika dr. Stojadinovića so v teh krajih že povsod izrinili iz banovinskih odborov. Sedaj se bo pa pričela borba za sreske organizacije.

Narodni poslanci, pristaši dr. Stojadinovića, so ustanovili v narodni skupščini svoj klub, ki mu je predsednik skupščine odkazal tudi že posebne prostore, kakor javlja beograjsko časopisje.

Novi centralni fond

Veliko razprav so vzbudili v časopisju centralni fond, ki so se pričeli zadnja leta z vso naglico ustanovljati in je njih število že presseglo 100 z nad poldrugo milijardo dinarjev. Hrvatsko in slovensko napredno časopisje je pokazalo na senčno stran teh centralnih fondov, ki predstavljajo in povzročajo dobršen del nezadovoljstva v prečanskih krajih. Sredstva za centralne fonde se namreč zbirajo v prvi vrsti v prečanskih krajih, Slovenija prispeva sorazmerno največ, dočim se denar porablja v veliki večini v drugih krajih.

Te dni je bil ustanovljen zopet nov centralni fond iz kaldrminkskih prejemkov.

Iz kaldrminskega dohodka so prejemale občine 70 odstotkov od prejemkov. Te zneske so porabljale občine za dela, h katerim bi država morala prispevati, tako za flakovanje in napravljanje cest itd. Sedaj je izdal finančni minister nov pravilnik, po katerem se osem let zbira 25 odstotkov teh dohodkov v poseben fond, s

in razgledoval mesto in okolico. Lepo vreme mu je nudilo krasen razgled. Povsod, kjer se je kralj pojavil, ga je narod navdušeno pozdravljalo. Po polurnem bivanju v mestu se je kralj odpeljal zopet na Bled.

katerim razpolaga vlada ter se bo porabljal za zidavo palač za finančne urade v Beogradu, dalje za nagrade članom državnega odbora itd. Najprej se dotira ta fond z milijoni in potem še s 25 odstotki. Delež občin bo potemtakem nižan od 70 odstotkov na okroglo 49 odstotkov. To je občutna gospodarska centralizacija.

O sporazumu

piše vse jugoslovansko časopisje, da je že dosežen tudi v podrobnostih in da bo v najkrajšem času tudi podpisan in odobren. »Hrvatski dnevnik«, glasilo HSS je dosedaj na vsa taka poročila molčalo, ali pa pripomnilo, da mu o skorajšnjem podpisu sporazuma ni ničesar znane, je pričelo v najnovjših poročilih dajati izraza upanju, da hrvatsko vprašanje ne bo več dolgo čakalo na rešitev. Zlasti ne more trpeti nobenega odlaganja v primeru, ako se bo mednarodna napetost zaostrila še letošnjo jesen, kakor je napovedal v svojem poslednjem govoru pred parlamentom angleški ministrski predsednik vlade, do take mere, da bi sprožila vojno.

Nj. Vis. knez namestnik Pavle se je vrnil iz Londona in je verjetno, da bo doseženi sporazum med dr. Vl. Mačkom in predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem kmalu predložen v odobritev.

»Hrvatski dnevnik« piše o sporazumu in o reševanju hrvatskega vprašanja sedaj takole:

»Mi smo vedno pisali — da tudi brez formalnega soglasja Hrvatov možno popraviti stanje v vsej državni zajednici sploh in v hrvatskih krajih posebej. Hrvati nismo v opoziciji zato, ker bi nam prijalo opozicijsko zadržanje, marveč zato, ker zahtevamo spremembo stanja, ki nas ne zadovoljuje. Zato ne bi mogli imeti ničesar proti spremembam, ki bi pomenile gotovo zboljšanje. Ne bi sicer v tem primeru mogli reči, da je hrvatsko vprašanje rešeno, toda priznali bi, da se je zmanjšalo število pritožb ter da se je zmanjšal obseg nerešenih hrvatskih zahtev. Ni vseeno, če je njihovo število večje ali manjše. Pri tem smo zlasti opozarjali na psihološko stran vsega vprašanja, prvenstveno na razna gospodarska vprašanja in na nekatera osebna preganjanja, kjer se z dobro voljo da napraviti red ne glede na politični in narodni sporazum. To seveda ne pomeni, da ni potreben tudi naj-

*Znamakanjem pecila,
si prihranite čas,
trud in denar!*

Če zjutraj pogledate perilo, ki se je ponoči namakalo z Žensko hvalo, boste videli, da je pol nesnage ostalo v vodi za namakanje. Brez truda, mnogo hitreje in tudi ceneje boste potem perilo oprali tako, da bo popolnoma čisto.

širši sporazum, in da ga ne bi bilo treba forsirati. Nasprotno, to bi imel biti stvaren dokaz za razpoloženje, da se imajo vsa velika vprašanja, ki čakajo svoje rešitve, čim prej odstaviti z dnevnega reda.«

Volitve obratnih zaupnikov

se še vedno vrše in je bilo v zadnjem času v Sloveniji izvoljenih v 69 obratih 285 zaupnikov. Svobodne strokovne organizacije (narodni delavci, socialisti in krščanski socialisti) so dobile 274 zaupnikov, Jugoras pa 11.

Delavske volitve so tajne in je omogočeno svobodno izraziti svoje mnenje.

Borba med JSZ in ZZD

Zveza združenih delavcev (Jugoras, ZZD) je naperila glavno borbo zoper krščanske socialiste in njihove organizacije. Med drugimi se je vrgla tudi na podružnico krščansko-socialne Jugoslovanske strokovne zveze (JSZ) v Tržiču. Odbor podružnice JSZ je v celoti prestopil v ZZD in vzel s seboj tudi vse premoženje podružnice JSZ. Članstvo JSZ, ki je ostalo zvesto svoji stari podružnici, se je upiralo takemu postopanju in je hotelo izvoliti nov odbor, da s tem dokaže svoj obstoj. Politična oblast je prvi občni zbor prepovedala, drugega pa dovolila. Novi odbor je zahteval od ZZD nazaj premoženje, kar se mu je šele s pomočjo sodnije posrečilo.

»Delavska pravica« piše o tej zadevi takole:

»Inventar in premoženje, ki sta ga zadrževala župnik Vovk in prejšnji tajnik Franc Prešeren, nam je bil končno vrnjen. Pri pregledu pa smo ugotovili, da nam manjka več stvari. Tako so nam n. pr. izmaknili božje razpelo, ki je viselo v prostorih JSZ. V knjižnici so zmanjkala vsa najboljša dela. Vrnili nam še tudi niso pisalnega stroja.«

Karteli v Jugoslaviji

Do konca lanskega leta je bilo pri trgovinskem ministrstvu registriranih 86 kartelov. Letos pa je število že naraslo na 96. Prijavljanih je bilo torej v teku letošnjega leta 10 novih kartelov, in sicer: kartel za podkve na čevljih, kartel za jedilno olje, kartel za cinkov klorid, kartel za papirnate preproge, kartel za alkaloide, opija, kartel za nafto, kartel za vodik, kartel pekov v Starem Bečeju, kartel pekov v Senti in kartel za emaljirane kadi. Poleg tega so bili v zadnjem času predloženi zaradi registracije še novi karteli, tako da bomo imeli v kratkem v naši državi 100 kartelov.

Stavka v Trepčah

V rudnikih v Trepčah stavkajo tamošnji rudarji že tretji teden. Stavka je popolna in so rudarji po večini odšli v svoje domače kraje, v rudniku so ostali le delavci pri sesalkah, kar je odobrilo stavkovno vodstvo. Stavkujoči so izredno disciplinirani in vlada med njimi popolna solidarnost. Borijo se za večje mezde, plačane dopuste itd. ter so trdno odločeni vztrajati, dokler ne bodo s svojimi zahtevami uspehi.

Festival slovenskih narodnih običajev

V okviru Mariborskega tedna je bila letos tudi zanimiva in narodopisno važna prireditev, »Festival slovenskih narodnih običajev«.

Menda nam ni treba posebej naglašati, kako važna in pomembna za poglobitev narodne

zavesti je taka prireditev prav za Maribor in celo severno mejo.

Narodopisne skupine, ki so prispele iz raznih krajev Slovenije v Maribor, so bile toplotno sprejete. V povorki skozi mesto je bilo res polno iskrenega in resničnega navdušenja. Tisoči Mariborčanov so tvorili mogočen špalir ob vseh ulicah, koder se je premikal sprevod.

Festivalske slavnosti so potekle v najlepšem redu, obisk pa je bil izredno številen, kar dokazuje, da je naša severna meja res živa in narodno tako zavedna, da smo lahko ponosni nanjo.

Prav in pošteno bi bilo, da se tega zavedamo vsi in posvečamo tudi v gospodarskih in socialnih ozirih več pozornosti kakor doslej. Prirediteljem in vsem sodelavcem na festivalskih slavnostih pa velja naše toplotno priznanje.

je že odpotovalo v Rusijo, v kratkem pa baje odpotuje v Moskvo tudi angleški zunanji minister lord Halifax.

V Španiji

napovedujejo spremembo vlade, ki naj bi jo sestavil sedanji notranji minister Suner, predsednik španske falange. General Franco prevzame osebno vodstvo falange.

Španski notranji minister in Frankov svak Srano Suner, ki je strl odpor generalov in privedel Španijo v totalitarizem ter na os Rim-Berlin.

Kaj se godi po svetu

Splošni položaj

v Evropi je še zmeraj resen in ni napetost prav nič popustila. Izjave vodilnih politikov, zlasti nedavna izjava angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina daje malo upanja, da bi se ohranil svetovni mir. Podoba je, da gre samo še za vprašanje, kdaj in kje bo počilo.

Vprašanje Gdanska

se je zopet zaostro. Forster, vodja gdanskih narodnih socialistov, je bil te dni v Berchtesgaden pri Hitlerju in Ribbentropu. Sicer je prej izjavil, da ne verjame v vojno, ki bi izbruhnila zaradi tega mesta, vendar skušnja uči, koliko so vredne take izjave. Po drugi strani francoski tisk poroča o gibanju nemških čet ob poljski meji.

Po teh poročilih bo v kratkem v Nemčiji pod orožjem dva milijona mož. Letošnji manevri se spremljajo z največjo pozornostjo ter se jim pripisuje značaj delne mobilizacije. Pomemben del vaj bo ob vsej poljski meji. V nekaj dneh se bodo pričeli manevri ob češki meji, v Vzhodni Prusiji in na Pomorjanskem. Ze sedaj so rekvirirali šolska poslopja za vojaške namene. V Londonu mislijo, da pred narodno-socialističnim kongresom v Nürnbergu na nemški strani ne bo važnejših sprememb.

Poljska

bo na te nemške manevre baje odgovorila z velikimi vojaškimi vajami na svojem ozemlju ob nemški meji. Pred kratkim je poljska vlada odredila, da se smejo v pasu 50 km od nemške

meje zaposlovati kot gozdarji, lovci in gozdni delavci samo Poljaki. Vsi Nemci, ki so v službi, se morajo nemudoma odpustiti. Ta ukrep je bil izdan zaradi tega, ker so oblasti ugotovile, da so nemški uslužbenci na meji vohunili in prenašali iz Nemčije letake in brošure, v katerih se napada Poljska in hujska narod k uporu. Iz takih vesti je najbolj razvidno, kako nevarno napeto je sedaj evropsko politično ozračje.

Pogajanja v Rusiji

se medtem nadaljujejo. Po zadnjih poročilih je angleški zaupnik Strang pred kratkim z letalom odpotoval iz Moskve v London, iz česar sklepajo, da so na vidiku usodno-važni dogodki. Angleški in francoski poslanik nadaljujeta sedaj pogajanja z Molotovom.

Pogajanja v Moskvi so že tako daleč napredovala, da njegova navzočnost in sodelovanje nista več potrebna. Kar se tiče definicije pojma indirektnega napada, so si vse tri velesile edine v tem, da je treba tudi za ta primer določiti primerne ukrepe. Razlika obstoja samo še glede določitve roka, kedaj naj bi nastopila intervencija. Angliji in Franciji gre predvsem za to, da se to zgodi na način, ki ne bi vzbujal vtisa vmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Dosežen je že sporazum o tem, da bodo vse tri države intervenirale, če bi bila katera izmed prizadetih držav ali njena vlada ogrožena na podoben način, kakor se je to zgodilo v primeru Avstrije in Češkoslovaške, da bi morala »prosi« napadalca za pomoč.

Angleško in francosko vojaško zastopstvo

Rusko posojilo

Sovjetska Rusija je odobrila kredit kitajski vladi v znesku 750 milijonov zlatih rubljev, kar znaša okrog 100 milijard dinarjev. Kitajska bo ta kredit porabila za vojne svrhe, zlasti za nabavo orožja, ki ga armadi silno primanjkuje.

Nemčija in Rusija

V nemškem tisku je te dni izšla cela vrsta dementijev glede Gdanska, Moskve, Londona itd. Berlinski dopisnik londonskega »New Chronicle« pa trdi, da sedaj Hitler proučava načrt, ki ima namen doseči, da bi Rusija ostala nevtralna in se odtujila fronti miru. Nemčija obljublja, da ne bo ogrožala nikdar ruskih mej, če obljubi tudi Rusija, da bo ostala v eventualni evropski vojni nevtralna. Kdaj bo ta predlog predložen Moskvi, je odvisno od poteka pogajanj med zahodnimi silami in Rusijo.

Ruska odlikovanja

V Rusiji so zadnje čase uvedli novo odlikovanje za »heroje Sovjetske unije«. Red sestoji iz zlate medalje v obliki peterokrake zvezde.

Z leve na desno: Bivši ruski ljudski poverjenik in Stalinov zaupnik Ježov je bil te dni ustreljen. — Angleški bombniki tipa »Bristol-Beaufort« so menda najhitrejši na svetu.

Kakor pravijo strokovnjaki, letijo novi bombniki s polno obtežbo lahko nad 500 km na uro, kar je vsekakor izredna brzina za take zračne velikane. — Dva visoka angleška častnika, sir

Reginald Plunkett Ernle (zgoraj) in sir Burnett, ki bosta za Anglijo vodila vojaška pogajanja v Moskvi. Kakor poročajo, se jih udeležuje tudi Poljaki.

Odlikovanje bo izročeno vsem onim, ki so se s kakim posebnim, junaškim činom ovekovečili in si pridobili trajne zasluge za državo. V primeru, da odlikovane stori novo junaško dejanje, ki mu daje pravico do enakega odlikovanja, mu bo država postavila v rojstnem kraju bronast kip s primernim napisom. V primeru, da se z novim junaškim aktom izkaže v tretje, mu bo država postavila bronast kip tudi v Moskvi na posebnem prostoru pri palači vrhovnega sovjeta.

Japonska

se tudi zopet pogaja z Anglijo, vendar je malo upanja, da bodo ta pogajanja imela kaj uspeha.

Japonci so poostriili blokado angleške koncesije v Tjencinu. Tudi splošno zadržanje japonskih uradnih, zlasti pa vojaških krogov je takšno, da ni upati v kakšen resen sporazum z Anglijo.

Poplave na Kitajskem

Severno Kitajsko so hudo prizadele strahotne poplave, ki jih je povzročilo dolgotrajno deževje zadnjih tednov. Poplave se širijo zlasti v področju Rumene reke, kjer zavzemajo naravnost nepojmljiv obseg. Cele pokrajine so pod vodo. 150.000 ljudi je na begu, na tisoče pa jih je že našlo smrt v valovih. Vse ozemlje med Pekingom in Tiencinom je pod vodo. V daljavi več tisoč km je vsa pokrajina spremenjena v eno samo jezero, iz katerega štrle samo še vrhovi dreves in ostanki porušeni hiš. Reke, ki so spremenjene v deroče veletoke, nosijo s seboj kadavre poginule živine in številna trupla utopljenec. Obsega katastrofalne poplave, ki bo močno vplivala tudi na razvoj vojaških operacij, sploh ni mogoče pregledati, ker so s poplavljenim ozemljem prekinjene vse zveze. V nevarnosti so cele japonske divizije, ki so popolnoma odrezane od zaledja.

Novosadska ladjedelnica

V Novem Sadu so bili zastopniki Škodovih zavodov, ki so se pogajali z mestno občino za odstopitev potrebnega stavbišča za veliko ladjedelnico, ki bi jo postavili v Novem Sadu plzenski zavodi. Kakor se sedaj poroča, so se pogajanja ugodno končala in bo dala občina potrebno zemljišče. Ladjedelnica bo imela vse potrebne stroje in naprave za gradnjo vlačilcev, remorkerjev, ki se potrebujejo pri rečni plovbi. Nova ladjedelnica bi v začetku zaposlovala 600 do 800 delavcev.

Amerika proti Japonski

Amerika namerna poslati menda vse svoje brodovje na demonstrativno potovanje na Havajsko otočje. S tem hočejo Japonski nedvoumno pokazati odpor Zedinjenih drproti japonski nadvladi na Tihem oceanu. Hkratu hoče Amerika na ta način protestirati proti ogrožanju svojih interesov na Kitajskem s strani Japonske.

Kakor se glase poročila, odpluje ameriško brodovje morda že prihodnji teden na to potovanje.

**Naročajte
„KmetSKI list“**

Rajši več kakor premalo!

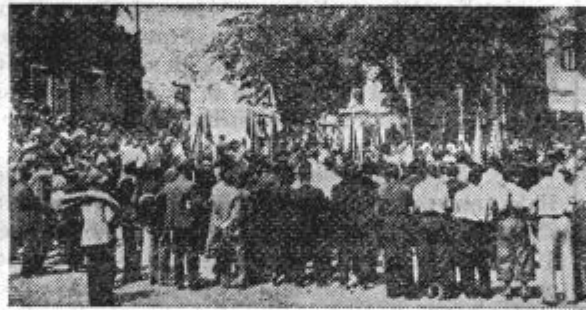
To pravilo velja za vse dobre stvari, pa radi tega tudi za »Pravi Franck«. »Franck« da je bel kavi fin, poln okus in lepo zlatorjavo barvo. Zato pri kuhanju kave dodajte vedno dobro mero »Francka«, rajši več, kakor premalo.

KAVNI PRIDATEK

Mladina na vasi

Prizori iz Sv. Jurija ob Ščavnici

Levo: Polaganje žitnega venca na spomenik kralja Aleksandra Zedinitelja na trgu, ki je ves obkrožen z zelenimi prapori Društev kmetijskih fantov in deklet.

Desno: Strumna povorka koscev, grabljic,

konjenikov, žanjic, članov in članic v dečvah, se vrača od polaganja venca k domu. — Na sliki vidimo samo nepregledno vrsto članic Društev kmetijskih fantov in deklet in domačo godbo na pihala.

Iv. Nemeč:

MOLK

(Nadaljevanje)

Kam jih je sesul?

Kaj vem, najbrž kar na tla!

Morda v sod, ki je tam pri gumnu.

Mokre bodo, potem bo pa polovica strohnela! —

Nenadoma se je zabliskalo, da sta kar oslepela in strašno treščilo... dež je zopet zaškrebetal na oknih, da je voda celo v hišo pricurljala.

Na kuhinjsko okno je Mica morala naložiti cunj, da bi voda ne pokvarila stene; hotela je obrisati deževnico tudi na nasprotni strani, pri oknu, ki gleda k sosedu, toda cunja ji je padla iz rok in strašno je zajavkala.

Ogenj! —

Mati?!

Mica je padla na stol in omahnila čez mizo, s težavo je iztisnila besede: Pri Kroparju goril! —

Mati! —

Nič! —

Mati, kaj je, mati!

Joža je naglo pobral mokre cunje na oknu in ves kup položil materi na glavo. Hitrec je

medtem pridrvel s ponjavo čez hrbet v sobo in vrgel mokro suknjo na tla, oblekel neke raztrgane krpe in zopet zbežal.

Oče, oče, materi je slabo!

Mica je narahlo odprla oči in začudeno uprla pogled v kup mokrih cunj. Ko je Joža klical očeta, se je Mica vzbudila iz nezavesti, cunje pa so ji padle na krilo.

No, mati! — ali vam je slabo?

Nič ni hudega, Joža! Ustrašila sem se, ker se mi je zdelo, da gori naš kozolec, kjer imamo pšenico; ves kruh bi nam vzel ogenj.

Poglej, Joža, morda je sedaj manj strašno...

Mati! — Tudi hiša je v ognju! Od spodnje-ga konca gori, kjer je bila slamnata streha.

O, Bog, reši nas ognja!

Strašno je to, Mati! — Glej, Anka nosi culo na glavi. K nam teče!

Reva! — Vrzi tiste cunje pod kap, Joža, naj jih dež izpere.

Z velikim treskom se je tedaj zrušila streha, v ozračju pa je grmelo in bliskalo, da se je vsa hiša tresla. Vrata so se sunkoma odprla, prestrašena in zmučena sosedova Anka pa se je s culo vred vsedla na prag.

Prosim vas, Mica, pomagajte nam, na

dežju imamo vse skromno oblačilo, kolikor so mogli rešiti iz ognja...

Prav, Anka, v kamri imam prazno omaro, tja bomo spravili kolikor bo šlo.

Ste živino rešili, je menil, Joža!

Ne vem, zdi se mi, da so krave pravočasno spravili iz hleva, ena svinja in kure so zgo-rele.

Zdaj bom šla po ostale stvari.

Jaz bom šel pomagat, mati.

Idi, Joža, samo suknjo moraš obleči suho, da se ne prehladiš.

Anka in Jože sta odhitela, Mici pa je bilo zelo čudno pri srcu. Kar nehote se ji je vrinila misel o nesreči; zakaj je vendar človek vedno in na vsak korak nesrečen, zakaj toliko bridkih ur! Od nesreče ji je misel odhitela na blagoslovljene šibe. Trebalo bi prižgati malo ognja z blagoslovljenimi šibicami, da se odžene huda ura. Ne, Joža pravi, da se to ne sme, ker je potem še večja nevarnost; v šoli so se tako učili.

Čim bolj je Mica mislila na vse dogodke današnjega dne, tem bolj se ji je zdelo vse krivično. S trudno roko je vrgla križ na čelo in hotela moliti, pa se ji tudi to ni dalo. Imela je občutek, da je vse okrog sama krivica, da tudi Bog več nima skrbi za ubogega človeka.

(Dalje.)

V nedeljo 30. julija t. l. je bil z velikimi svečanostmi otvorjen »Dom Matije Gubca« pri Sv. Juriju ob Ščavnici. — Pogled na dom iz daljave

Bohinj

vabi vse na mogočno manifestacijo kmetško-mladinskega pokreta. 20. avgust bo mejnik v zgodovini gorenjske kmetške mladine na poti k napredku in prosveti. Pridite, Bohinj kliče!

Iz Ljubljane je organizirana udeležba z avtobusi, cena sedežu za tja in nazaj din 47,—, predhodno naročeno kosilo v Bohinju din 8,— in din 10,—. Prijavite obvezno čimprej Zvezi, da rezervira prostore v avtobusih!

Vrhnik

V torek dne 1. avgusta t. l. je imelo naše Društvo kmetških fantov in deklet predavanje o nalogah kmetške mladine v bodočnosti in pomenu kmetško-mladinskega pokreta. Predaval je tajnik Zveze kmetških fantov in deklet tov. Ivan Nemeč, ki nam je ob tej priliki dal resničnih in pravih pobud za nadaljnje kulturno delo.

Zagradec na Dolenjskem

Društvo kmetških fantov in deklet v Zagradcu na Dolenjskem priredi v nedeljo dne 13. avgusta tekmo koscev. Zbirališče pred hišo tov. Lobe ob 14. uri popoldan. Nato se vrši odhod povorke na tekmovalni prostor, govori delegat Zveze kmetških fantov in deklet, potem pa tekma koscev.

Po končani tekmi se vrši prijetna domača veselica, ki naj prinese tudi resničnega razvedrila med naše od dela utrujene tovariše in tovarišice. Prijatelji! — ne pozabite ta dan v Zagradec!

Za rodno grudo

(Dalje.)

Oba je v mestu omrežila ljubezen, kar je pač neizbežno pri dveh mladih ljudeh, ki sta morala dvajset let samevati v hribih in prideta potlej v vrtinec mestnega življenja. Ljubezen je stotero odtehtala vse očetove opomine in očitke lastne vesti. Tako sta bila sin in hči na najboljšem potu, da se potopita v predmestni proletarijat, ki niti zaplate zemlje ne more imenovati svojo lastnino in čegar svet je zakajena oštarija, tesno in vlažno stanovanje pa tovarna.

Gospodar in Meta sta se morala čez poletje malone do smrti mučiti, pa še nista mogla vsega dela opraviti pravočasno. Hlapče, ki sta ga bila najela, je že čez nekaj tednov pobegnilo, ker se mu je delo zdelo preteško.

Zaradi presilne zgaranosti so se na jesen pri Meti pojavile razne betežnosti, ki so jo napravile še bolj vščenečo in godrnjavo. Spričo tega je gospodar sklenil, da bo novi grunt spet prodal in si kje kupil kaj manjšega. Po kratkem obotavljanju je Meta privolila. Ko je izvedela, da ji na vasi pravijo »Trtna ušč«, je smrtno zasovražila vse kopriviške »Močeradec«.

Kakor sproščena sta gospodar in Meta zastupila Koprivec in sta najela neko napol razpadlo bajto v svoji rodni vasi. Meta je šla koj

Očeslavci

Društvo kmetških fantov in deklet v Očeslavcih je imelo v torek dne 8. avgusta zanimivo predavanje o naporih kmetške mladine za narodni preporod v preteklosti in o delu v bližnji bodočnosti. Z velikim uspehom je predaval Zvezin tajnik tov. Ivan Nemeč. V našem delu hočemo pokazati, da njegove besede niso padle na prazna tla. Delujemo na skrajni severni meji Jugoslavije, zato se svoje dolžnosti tem bolj zavedamo. Krepko naprej!

Na praznik žetve v Daruvar!

Dne 15. avgusta priredi tovariška Zveza kmetške mladine bratov Čehoslovakov, ki žive v Jugoslaviji okrog Daruvarja (Sdruženi venkovskega dorostu), svoj vsakoletni praznik žetve. Tega praznika se bo udeležilo večje odposlanstvo našega kmetško-mladinskega gibanja, zato pozivamo tovariše in tovarišice, da nemudoma javijo Zvezi svojo udeležbo pri daruvarskem prazniku žetve. Vozili bi se skupno, in naj oni, ki se bodo prijaviili, zato uporabijo navedene zveze vlakov. Iz Ljubljane se bomo odpeljali dne 14. t. m. z vlakom ob 13.40, postankom v Zid. mostu od 14.55 do 15.12, s postankom v Zagrebu ob 16.57 in nadaljevanjem v Daruvar iz Zagreba ob 18.30. Zvezo za ta vlak imajo

Iz naših krajev

× **Popravek.** V poročilu o slavnostih ob priliki otvoritve »Doma Matije Gubca« v St. Juriju ob Ščavnici, ki smo ga objavili v zadnji številki »Kmetškega listca«, se je vrnila neljuba pomota, ko je tiskarski škrat pre naredil ime prvega govornika. Predsednik društva kfid tov. Satler je otvoril zborovanje in podal besedo kot prvemu govorniku tov. Vladimirju Kreftu in ne Koflu, kar s tem popravljamo.

× **Na mariborskem svinjskem sejmu** so veljale tele cene: mladi prašiči 5—6 tednov stari 75—100, 7—9 tednov 105—120, 3—4 mesece 175—235, 5—7 mesecev 300—420, 8—10 mesecev 430—510, 1 leto 700 do 900 din komad. 1 kg žive teže 6—8, 1 kg mrtve teže 8—11 din. Prodanih je bilo 89 svinj, pripeljanih pa 278.

× **Strela je ubila** v Zakotu pri Brežicah ženo zvančnika drž. železnic Antonijo Medvešček. Strela je udarila v električni vod in je iskra skočila izpod stikala v kuhinji naravnost v ženo, ki je ta čas sedela na štedilniku. Bila ja

drugi dan od hiše do hiše in se je ozirala za delom. Sklenila nje, da se bo preživljala kot dni-narica, dokler ne stakneta kaj pripravnega. Njen brat pa se je zariil v sobo, kakor da se po neuspelem poskusu v Koprivcu mora sramovati vsega sveta.

Ko se je tako sam obsodil v brezdelje, se je vzdramilo v njem nepremagljivo hrepenenje po nekdanjem gruntu. Vedno bolj je bil prepričan, da se mu je zgodila v nebo vpijoča krivica. Že v Koprivcu so njegove misli rade uhajale na njegov prvotni dom, zdaj se sploh niso več mogle ločiti od njega. Od jutra do večera je nihal med jezo, kesom in hrepenenjem, da je bil končno notranje popolnoma strt in si ni znal nikakor in nikamor več pomagati. Po cele ure je hodil gori in doli po tesni čumnati, stiskal pesti in godrnjaje govoril sam s seboj.

Cutil je sam, kako ga tako življenje uničuje in razjeda, da je le še senca nekdanjega gospodarja, vendar si mi mogel pomagati. Na sestrično prigovarjanje je stopil nekajkrat malo naokrog, da bi izbral kak pripravnejši grunt, vendar se ni mogel odločiti za nobenega več.

Ko že ni mogel nič več vzdržati, je odšel v mesto k nekemu zakotnemu mazaču vprašat, če res ni mogoče prav nič več ukreniti za rešitev njegovega grunta. Sicer je sam vedel, pri čem je, vendar si je hotel v razgovoru po dol-

vlaki, ki odhajajo: iz Novega mesta preko Karlovca ob 10.15; iz Maribora ob 9.16; iz Ptujja preko Maribora ob 7.44. Prijavite svojo udeležbo takoj Zvezi, da more ona pravočasno sporočiti v Daruvar število prenočišč in prehrane!

Iz Zveze kmetških fantov in deklet.

Vrhnik

Tudi pri nas smo se odločili, da Društvo kmetških fantov in deklet priredi tekmo koscev, ki je še v naši okolici nismo videli. Na ta način hočemo prikazati vsem in vsakomur moč in lepoto kmetškega dela, ki naj prinese vsemu našemu ljudstvu lepšo bodočnost.

Zbirališče koscev, grabljic, jahačev, kolezarjev itd. je pri tov. Verbiču (Andrejčetu), od koder krene povorka na tekmovališče. Na prireditvi govori zastopnik Zveze kmetških fantov in deklet, po tekmi pa je prosta zabava s šalji-vo pošto. Pridite ta dan — fantje in dekleta in vsi, da skupaj izkažemo spoštovanje kmetškemu delu.

Šulinci

Pripravljalni odbor Društva kmetških fantov in deklet v Šulincih skupaj z Društvom kmetških fantov in deklet v Adrijancih priredi dne 20. avgusta veliko tekmo koscev. O vsem podrobnem še bomo poročali.

je pri priči mrtva. Možu in otrokom, ki so se nahajali poleg nesrečne matere, se ni ničesar hudega zgodilo.

× **Prvo mlinarsko šolo** v Jugoslaviji bomo dobili po zaslugi trgovske in industrijske zbornice v Petrogradu v Vojvodini. Šola bo organizirana po vzgledu mlinarske šole v Ruščuku na Bolgarskem, ki je bila ustanovljena že pred 11 leti in se je doslej sijajno obnesla.

× **Za načelnika trgovskega oddelka** pri kr. banski upravi v Ljubljani je bil imenovan g. Dragotin Trstenjak, inšpektor iste banske uprave.

× **Za načelnika tehničnega oddelka** kr. banske uprave v Ljubljani je bil imenovan g. inž. Franc Rueh, dosedaj banovinski inšpektor pri KDE.

× **Pridelek pšenice.** Po predhodni cenitvi bo letošnji pridelek pšenice le za kakih 6'8% manjši od lanskega. Ta ugotovitev je zelo razveseljiva, ker se je prvotno mislilo, da bo letošnja žetev za najmanj 20% slabša.

× **Nov poklic gospodarskih svetovalecev** uva-uredba, ki jo je te dni izdal ministrski svet.

gem času vsaj malo spet olajšati srce. Od pisarja je zavil v krčmo, kamor je nekda zahajal ob semanjih dneh. Upal je, da tam naleti na nekaj kmetov in voznikov, ki bodo dovolj potrpežljivi, da bodo poslušali njegovo tarnanje in robantanje. Skoraj vsakemu izmed njih se je že sedaj pripetila kaka krivica, pa so zato imeli še največ umevanja za hribovčevo gorje.

Kadar je bil sam doma, zlasti v dolgih nočeh brez spanja, so vrtali v njem mrki načrti. V mladih letih je slišal večkrat govoriti o kmetških puntih. Videl je tudi slike, kjer je bila cela kmetška vojska oborožena z vilami, kosami, cepci in krampi. Zakaj se tudi zdaj ne združijo kmetje, da bi popravili krivice, ki jih jim dela gosposka? Saj imajo vendar večino!

V razgretih prividih se je često sam postavil za poveljnika take kmetške puntarske čete. Vedel je, kam pelje svojo vojsko, in je občutil vprav naslado ob misli, da se z golimi rokami požene proti puškam in bajonetom.

Včasih je mislil, naj bi deželo udarila strahanska povodenj, da bi njegovo kmetijo in vse, ki zdaj skruneče šarijo po njej, odplavilo vodovje.

V takem trpljenju so naglo pešale njegove moči in kmalu ni bil sposoben za nobeno delo več.

(Dalje.)

Ta pokle opravlja samo oseba, ki ima diplomu ekonomske visoke šole in ki je najmanj pet let v službi gospodarskega značaja. Naloga gospodarskega svetovaleca bo dajati strokovne nasvete in mnenja na zahtevo oblasti pregledovati poslovne knjige itd.

× Naša država uvaža letno za preko tri milijone din kos in srpov, čeprav imamo doma dovolj podjetij, ki izdelujejo in tudi izvažajo te vrste orodja. V Jugoslavijo uvažamo srpe in kose iz Češke in Avstrije, izvažamo pa jih v Poljsko, Romunijo in Italijo.

× **Odvetnikov** je v Sloveniji 290. Od teh jih 7 ne izvršuje prakso. Notarjev je v Sloveniji 60, notarskih pripravnikov pa 20.

× **Vardarska banovina** je napravila načrt za velika javna dela. Stroški bodo znašali poldrugo milijardo dinarjev.

× **Trošarinsko afero** raziskujejo člani banovinske komisije v Koprivnici. Občina in banovina sta baje oškodovani za 400.000 dinarjev na prikrajšani trošarini.

× **Naši rudarji iz Nemčije.** Pretekli teden se je pripeljalo iz Nemčije okrog 300 naših rudarjev in 100 njihovih nemških tovarišev na obisk v domovino. V Sloveniji bodo ostali 14 dni in se nato vrnil v kraje, kjer so dobili zaposlitev. Z rudarji je prispelo več otrok, ki so bili rojeni v Nemčiji in ki še niso videli naših krajev, odkoder so doma njihovi starši. Naše izseljence so lepo sprejeli na kolodvoru zastopniki Izseljeniškega urada, mestne občine itd. Izseljence je vodil tajnik Zveze jugoslovanskih narodnih delavskih društev g. Pavel Bolha.

× **Hrana in razpoloženje.** Neki danski zdravnik, ki je dvajset let raziskoval učinek različne povrtnine, je dognal, da na primer krompir pomirja človeka, špinača ustvarja močno voljo, solata iz cikorije pa ustvarja sanjavo... Kdo bi vedel, ali je vse to natančno tako, toda eno vemo vsi po izkušnjah: skodelica dobre bele kave, pripravljene s Pravih Franckom, ki ga izdelujejo iz korenin domače, požlahtnjene cikorije, nas vedno spravi v dobro razpoloženje.

× **Pod Prisankom** se je smrtno ponesrečil učiteljskičnik Srdjan Svetek. Ko je nabiral planike, je padel s pečine 40 m globoko in takoj obležal mrtev.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI daje kmetom **KREDIT** po ugodnih pogojih.

× **Žel. lokomotiva**, ki je bila izdelana v naši tovarni vagonov v Slavonskem Brodu, je bila te dni izročena prometu. To je prva lokomotiva, izdelana v domačih tvornicah. Stroj je dober in nič ne zaostaja za inozemskimi izdelki.

× **Slivovka** bo letos zelo poceni zaradi izredno bogate letine sliv. Iz 100 kg sliv se pridobi 4 do 5 l žganja in 30% slivovka bo stala 3 din 11.

× **Mednarodna alpska vožnja.** Dne 1. avgusta je privozilo čez Podkorensko sedlo v Jugoslavijo okrog 260 avtomobilov in motorjev s priklopnimi vozovi, ki so se vračali v Nemčijo čez Ljubelj. Vsi vozači so prišli v uniformah in so pripadali nemškemu narodnosocialističnemu Kraftfahrerkoru.

× **Strahovit zločin v škofjeloških hribih.** Pri Sv. Barbari nad Škofjo Loko je kmetoval premožen kmet Janez Hribernik s svojo ženo. Bila sta že priletna in brez otrok. Tudi poslov nista imela nobenih. Hišo stoji na samem na grebenu hriba. Pretekli teden se je do sedaj še neznan zločinec splazil v hišo in ponoči spečega gospodarja ustrelil. Preplašena žena je pobegnila, ali je zločinec tudi njo zadel z revolverjem in jo nato še zabodel, da je izkravela. Nesrečni žrtvi je našla šele čez dva dni Polona Kržišnik, ki je prišla k Hribarjevim žet. Morilca iščejo orožniki.

× **Uradništvo in politika v Ameriki.** Predsednik ameriških Združenih držav je podpisal zakonski predlog o depolitizaciji uradništva. Zakon predvideva kazen odpustitve iz službe in aretacijo vseh državnih uradnikov, razen tistih,

ki bi bili izvoljeni, če bi se aktivno bavili s politikom. Zakon dovoljuje uradnikom samo glasovanje.

× **Svinec, cink in baker** iščejo nemške delnarne skupine v severnih delih Srbije. Raziskave so dale že ugodne rezultate. Našli so bogata rudna ležišča, ki jih bodo začeli v kratkem izkoriščati.

× **Čudno maščevanje.** Mizarski mojster Franjo Jost iz Šarengrada na Hrvatskem je izročil svojo hišo Jakobovcu Ivanu pod pogojem, da bo zanj do smrti skrbel. Kmalu po prepisu hiše pa sta se sprla. Boléhni Jost se je odločil na maščevanje. Ko je Jakobovac odšel s svojo ženo z doma, je stari Jost zaklenil vrata, odšel na podstrežje in zažgal hišo. Njegovo truplo so našli gasilci vse zoglenelo pod tramovjem.

× **Naš dolg v Italiji** znaša 102 milijona dinarjev. Ta dolg bo pa kmalu poravnat, ker je rimska konferenca med Jugoslavijo in Italijo sklenila, da se poveča uvoz iz Jugoslavije, zlasti živine in lesa.

× **Dražba veleposestva.** Na mariborskem sodišču se je vršila pretekli teden dražba polovice veleposestva grofa Schönborna iz Slivnice. Posestvo je izdružila hči, ki je poročena z italijanskim grofom Pallavicinijem in živi stalno v okolici Novega Sada. Cena posestvu je znašala 1.293.305 din, vzklična cena pa 862.203 din. Ker pa je hči italijanska državljanka, kupčija ni bila potrjena.

× **Črna gora** išče svoj fotografski aparat. Znani zetski ban g. Pero Ivanišević, o katerem so časopisi pisali, seveda potem, ko je bil upokojen, da je porabil za razna potovanja nad 700.000 dinarjev, je imel s seboj vedno tudi svojega tajnika Dragomira Ilića. Temu je bivši ban zetske banovine kupil izvrsten fotografski aparat, da je ob vsaki priliki fotografiral svojega bana, ko je ta obiskaval svoj ljubi narod. Aparat je veljal 8000 dinarjev. Denar je vzel seveda iz banovinske blagajne. Ko je gospod tajnik zvedel, da je njegov ban upokojen, je čez noč zginil s fotografskim aparatom vred. Policija išče sedaj fotografski aparat.

× **Sarajevski Sokol** namerava prirediti za svoje članstvo šoferske tečaje. Sokol hoče izučiti večje število šoferjev, ki bodo na razpolago naši vojski v slučaju potrebe.

× **Beg iz življenja.** V Kotoru je zaklal 26letni Vuko Djuranović svojo zaročenko, nato pa še sam skočil v morje in utonil.

× **Zrtev steklega psa** je postal kmet Risto Antić iz vasi Vagenj v Bosni. Stekel pes ga je ugriznil v uho. Mož se zato ni zmenil. Kmalu je tudi njega popadla steklina. Sosedje so nesrečneža zvezali in ga peljali v Pasteurjev zavod v Sarajevo. Med potjo pa je mož umrl.

× **Breztrošarinski cement.** Banska uprava je ukinila vse podpore za gradnjo gnojničnih jam. Sreski kmetijski referenti bodo še naprej dajali kmetom načrte, nasvete in navodila za graditev gnojničnih jam, cement bodo pa dobivali po znižani ceni, ker se od njega ne bo pobirala državna trošarina. Trošarine prost cement se bo v bodoče dobival samo na priporočilo sreskega kmetijskega referenta. Vsak kmet, ki bo nameraval zgraditi gnojnično jamo, naj se obrne na sreskega kmetijskega referenta.

Iz tujine

× **Nizozemska prestolonaslednica** princesa Julijana je 5. t. m. povila hčerko. To je princesin drugi trok. Tudi prvo dete je deklica.

× **Prepovedane uniforme.** Ameriški predstavniški dom je izglasoval zakon, ki prepoveduje nošenje uniform in orožja vsem organizacijam, ki delujejo proti odredbam ustave.

× **Nemške utrdbe pod vodo.** Znane nemške utrdbe ob Reni, v takozvani Siegfriedovi liniji, so zopet pod vodo. Nemško vojaško poveljstvo je ukazalo podreti del utrd, ker jih vsaka večja poplava zaliva.

× **Turški manevri.** Turška vojska bo imela prihodnji mesec vojaške manevre v Trakiji in bližini Dardanel.

× **Obsojen ruski general.** Pariško sodišče je obsodilo v odsotnosti znanega ruskega belogardijskega generala Skoblina, ki je v boljševiški službi odpeljal iz Pariza generala Müllerja, predsednika ruskih beguncev. Skoblin je takoj po izvršenem zločinu pobegnil. Njegova žena, ki je ostala v Parizu, je bila že obsojena zaradi sokrivde na večletno ječo.

× **Na Cetinje** je prispel in si tam ogledal muzej in druge zanimivosti brat belgijskega kralja vojvoda Flanderski.

× **Italijanski kralj** je odlikoval predsednika vladé g. Dragišo Cvetkovića z lento reda sv. Mavricija.

× **Turški poslanik** na našem dvoru g. Ali Hajdar Aktej je bil imenovan za veleposlanika v Moskvi. V Beogradu pa pride dosedanj turški poslanik v Madridu g. Tevtik Kamil Kocer.

× **Japonci v Mandžuriji.** Ruski list, ki izhaja v Vladivostoku objavlja članek o japonskih vojnih pripravah v Mandžuriji. List pravi, da so imeli Japonci začetkom letošnjega leta v Mandžuriji dograjenih okrog 150 letališč. Ob mandžursko rusko meji grade še nova letališča. V hangarjih imajo zbranih okrog 600 letal. Pehote imajo 15 divizij in 15.000 ruskih belogardejev. V zadnjih letih so zgradili 5000 km železnice in 17.000 km cest.

× **Židovskih zdravnikov** bo dovoljeno na Slovaškem samo 54.

× **Spor za južni tečaj.** Argentiniya se upira nameri Amerike, ki hoče proglasiti južni tečaj

Našveti za hišo in dom

Ako daješ kokošim nekaj navadnega kuhanega kostanja, nesejo več jajec kakor brez te piče. Če opažaš, da ponehava nesnost tvojih kokoši, jim daj med drugo pičo stalno tudi nekaj zdrobljenega kuhanega kostanja.

Obleka pri poljskem delu na kmetih je pri nas v poletnem času še vedno neprimerna, ker je pretopla. Za moškega bi zadostovala tanka srajca s kratkimi rokavi in platnene hlače. Platno je hladno in najbolj upija znoj. Kot pokrivalo naj bi nosili slamnike, ki so bolj lahki in zračnejši ko klobuki. Še večje reve so v tem pogledu ženske na kmetih, ki se v poletni vročini naravnost pariyo. Obleko bi bilo treba pnenostaviti tako, da bi bila čim bolj ohlapna in lahka. Taka obleka dopušča zračenje, ne ovira krvnega obtoka in je zato v zdravstvenem pogledu mnogo boljša, pa tudi denarno — cenejša. Če pa se kri lahko v redu pretaka, je človek manj truden in laglje vzdrži napore pri delu.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Litiji so se gibale cene takole: Voli I. vrste din 5—5'25, II. vrste 4'50—5, III. vrste 4—4'50, telice I. vrste 5; II. vrste 4'50, III. vrste 4—4'25, krave I. vrste 3'50—4'50, II. vrste 3—4, III. vrste 2'50—3, teleta I. vrste 6—6'50, II. vrste 5—6, prašiči špeharji 8, prašiči pršutarji 7—8 za 1 kg žive teže.

Sejmi

14. avgusta: v Leskovcu, Toplicah, Središču.
15. avgusta: v Ormožu, Ptuju, Trbovljah, Dolnji Lendavi.
16. avgusta: v Ljubljani, Cerkljah, Dolenji vasi, Lescah, Ložu, Škofji Loki, Šmarju, Trebnjem, Vačah, Vel. Laščah, Celju, Ptuju, Trbovljah, Rakičanah, Vuzenici, Sevnici, Mozirju.
17. avgusta: v Turnišču, Šmihelu-Stopičah, Kapelah, Šmarju pri Jelšah.
18. avgusta: v Mariboru.
19. avgusta: v Mokronogu, Brežicah, Celju, Trbovljah.

Nenadkriljiva kolesa

znamke
„Presto“

z garancijo nudi
na ugodne obroke

Nova trgovina

Ljubljana, Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

KMETJE!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetiskem listu“! — Cena malim oglasom je samo 1 din za besedo

»Kmetiski list«

izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. Telefon interurban šte. 32-59. Račun pri poštni hranilnici šte. 14.194.

Vse leto mošt (širo)

lahko ohranite iz grozdja, kakor tudi vse sadne sokove brez kakršnega koli aparata — brez strokovnega znanja — brez izgube časa

s pomočjo **NIPOKOMBINA A/II.**

Odlična današnja iznajdba! Enostavno! Poceni! Higiensko!

Odobreno po Ministrstvu za poljedelstvo. — Navodila in cenike razpošilja brezplačno

Radiosan, Zagreb, Dukljaninova ulica 1

LANZ
kosilni stroj

LANZ
obračevalec za seno

so stroji,
ki jih kmetovalec potrebuje

Na zalogi jih ima stalno

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

NOVI TRG ST. 3

**Kupujte,
čitajte in
širite
„Kmetiski list“**

**KUPUJEMO
ržene rožičke
in lipov cvet**

Ponudbe na **SALUS D.D.** Ljubljana

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, vešbarvni tis: hitro in poceni!

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilekega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

Kmetiski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47

Rač. poštn. hran. št. 14.257

Brzjavni: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune